

Wyrok z dnia 8 stycznia 1997 r.
II UKN 20/96

Ra[]ce naruszenie przez s[]d orzekaj[]cy art. 3 ' 2 KPC (przed zmian[]) mo[]e uzasadnia[] kasacj[] z[]o[]on[] przez uprawnione podmioty w trybie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu post[]powania cywilnego ... (Dz. U. Nr 43, poz. 189).

Przewodnicz[]cy SSN: Stefania Szymbalska, S[]dziowie SN: Jerzy Ku[]niar (sprawozdawca), Maria Ma[]kowska.

S[]d Najwy[]szy, z udzia[]em prokuratora Prokuratury Krajowej Jana Szewczyka, po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 1997 r. sprawy z wniosku Zenona R. przeciwko Zak[]adowi Ubezpiecze[] Spo[]ecznych-Oddzia[]owi w A. o rent[] inwalidzk[], na skutek kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich [...] od wyroku S[]du Wojew[]dzkiego-S[]du Pracy i Ubezpiecze[] Spo[]ecznych w Bia[]ymstoku z dnia 25 kwietnia 1996 r. [...]

u c h y l i [] zaskar[]ony wyrok i spraw[] przekaza[] S[]dowi Wojew[]dzkiemu-S[]dowi Pracy i Ubezpiecze[] Spo[]ecznych w Bia[]ymstoku do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawca Zenon R. dochodzi[] przyznania renty inwalidzkiej z og[]lnego stanu zdrowia, przedk[]adaj[]c za[]wiadczenie lekarskie stwierdzaj[]ce stan po wypadni[]ciu j[]dra galaretowego L₅ - S₁ z obustronn[] rw[] kulszow[], stan po usuni[]ciu []kotki prawego stawu kolanowego oraz chorob[] wrzodow[] dwunastnicy oraz powo[]uj[]c si[] na ponad 12-letni okres zatrudnienia, w tym ponad 6 lat w ostatnim dziesi[]cioleciu.

Decyzj[] z dnia 19 pa[]dziernika 1995 r. Zak[]ad Ubezpiecze[] Spo[]ecznych Inspektorat w G. odm[]wi[] przyznania []wiadczenia wobec orzecze[] Obwodowej i Wojew[]dzkiej Komisji Lekarskich do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia nie zaliczaj[]cych wnioskodawcy do []adnej z grup inwalidzkich.

S[]d Wojew[]dzki-S[]d Pracy i Ubezpiecze[] Spo[]ecznych w Bia[]ymstoku, rozpoznaj[]c odwo[]anie wnioskodawcy, przeprowadzi[] dow[]d z opinii bieg[]ych lekarzy neurologa, gastrologa i ortopedy dla ustalenia, czy ubiegaj[]cy si[] o []wiadczenie jest inwalid[] i czy ewentualne inwalidztwo powsta[]o w okresie zatrudnienia lub w ci[]gu 18 miesi[]cy od ustania zatrudnienia, czyli od 3 czerwca 1992 r. W z[]o[]onej opinii biegli zaliczyli badanego do trzeciej grupy inwalid[]w z og[]lnego stanu zdrowia po rozpoznaniu dyskopatii L₅ - S₁ z objawami rwy kulszowej lewostronnej, stanu po usuni[]ciu obu []kotek, wt[]rnych zmian zwyrodnieniowych kolan i

resekcji ośrodek z powodu przewlekłej choroby wrzodowej, przyjmując, że inwalidztwo nie powstało w okresie zatrudnienia, to jest od 19 sierpnia 1977 r. do 31 sierpnia 1989 r. i od 1 lutego 1990 r. do 3 czerwca 1992 r., a istnieje od lipca 1995 r.

Opinia ta, zaakceptowana przez Sąd, spowodowała oddalenie odwołania (wyrok Sądu Wojewódzkiego z dnia 25 kwietnia 1996 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją Rzecznik Praw Obywatelskich i zarzucając rażąco naruszenie art. 3, 316 KPC w związku z art. 32 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1995 r., Nr 1, poz. 1) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku do ponownego rozpoznania. Wobec nieprecyzyjnie sformułowanej tezy dowodowej przez Sąd Wojewódzki biegli nie badali, czy inwalidztwo wnioskodawcy powstało w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia, to jest w czasie od 3 czerwca 1992 r. do 3 grudnia 1993 r., ograniczając się do stwierdzenia, że inwalidztwo nie powstało w czasie zatrudnienia, a istnieje od lipca 1995 r.

Pojawiła się nadto nowa, nieznaną Sądowi okoliczność, według której wnioskodawca od 8 września 1992 r. do 31 grudnia 1993 r. i od 11 maja do 30 czerwca 1994 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych, okres ten zaś wlicza się do okresów składek, stosownie do art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu... W takiej sytuacji 18 miesięczny okres wymieniony w art. 32 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. liczy się od dnia zaprzestania pobierania zasiłku dla bezrobotnych, to jest od dnia 30 czerwca 1994 r. i upłynął 30 grudnia 1995 r. Przyjmując opinię biegłych co do daty powstania inwalidztwa wnioskodawcy (lipiec 1995 r.), stwierdzić trzeba, że po spełnieniu pozostałych przesłanek ustawowych nabyłby on prawo do renty inwalidzkiej, to natomiast uzasadnia kasację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona, biorąc pod uwagę podniesiony w niej zarzut naruszenia art. 3 ' 2 KPC (w dawnym brzmieniu) w związku z art. 32 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) oraz art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U.

Nr 104, poz. 450 ze zm.) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1995 r., Nr 1, poz. 1).

Jednym z warunków koniecznych dla przyznania renty inwalidzkiej, jest - w myśl art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. - aby inwalidztwo powstało w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Po wejściu w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... warunek ten uważa się za spełniony także wtedy, jeżeli inwalidztwo powstało w okresie, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy o rewaloryzacji, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (art. 6 ust. 2 ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent). Jak wynika z przedłożonego zażwiadczenia Rejonowego Urzędu Pracy w G. z dnia 4 stycznia 1995 r., wnioskodawca w okresie od 8 września 1992 r. do 31 grudnia 1993 r. i od 11 maja do 30 czerwca 1994 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych, który to okres podlega wliczeniu do okresów składowych jako "okres czasowego pozostawania bez pracy...z powodu niemożności jej otrzymania...", w tym okresy pobierania zasiłków dla bezrobotnych" (art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy o rewaloryzacji...).

W okolicznościach sprawy konieczne było w związku z tym ustalenie, czy inwalidztwo wnioskodawcy powstało nie tylko w okresach wskazanych przez Sąd, ale i nie później niż w ciągu 18 miesięcy licząc od dnia 30 czerwca 1994 r., to jest od zaprzestania pobierania zasiłku dla bezrobotnych, do 30 grudnia 1995 r. Przyjmując opinię biegłych co do daty powstania inwalidztwa - lipiec 1995 r. stwierdził należy, że warunek określony w art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. byłby spełniony, stąd też gdyby ubiegający się o świadczenie wykazał wymagany okres zatrudnienia (art. 32 pkt 2 ustawy o z.e.p.), miałby prawo do dochodzonej renty inwalidzkiej. Okoliczności ta nie była przez Sąd badana, skoro nie było mu znane zażwiadczenie Urzędu Pracy z dnia 4 stycznia 1995 r. o pobieraniu przez wnioskodawcę zasiłku dla bezrobotnych.

W czasie rozpoznawania sprawy obowiązywał jeszcze ' 2 art. 3 KPC, w myśl którego sąd powinien dążyć do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, podejmując - także z urzędu - czynności dopuszczalne według stanu sprawy (obowiązek ustalania prawdy obiektywnej). Przepis ten nakładał na Sąd obowiązek inspirowania stron do wysuwania odpowiednich twierdzeń faktycznych i dowodów na ich poparcie, oraz pouczenia ich w myśl art. 5 KPC. Naruszenie tego obowiązku spowodowało pominięcie istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności i zamknięcia rozprawy mimo niedostatecznego wyjaśnienia sprawy.

Wszystko to czyni kasację zasadną i powoduje uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania stosownie do art. 393¹³ ' 1 KPC.

=====